

Správa o činnosti pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.2.1. Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce
3. Prijímateľ	Trnavský samosprávny kraj
4. Názov projektu	Prepojenie stredoškolského vzdelávania s praxou v Trnavskom samosprávnom kraji 1
5. Kód projektu ITMS2014+	312011AGY4
6. Názov pedagogického klubu	Pedagogický klub učiteľov všeobecnovzdelávacích predmetov – bez písomného výstupu
7. Dátum stretnutia pedagogického klubu	4. 11. 2021
8. Miesto stretnutia pedagogického klubu	SOŠ technická, F. Lipku 2422/5, 920 01 Hlohovec, učebňa č. 2
9. Meno koordinátora pedagogického klubu	Mgr. Martina Ráciková
10. Odkaz na webové sídlo zverejnenej správy	www.trnava-vuc.sk , www.sosthc.edupage.org

11. Manažérske zhrnutie:

klúčové slová : čitateľské zručnosti, metódy, čítanie, text, čitateľská gramotnosť, čitateľská schopnosť, porozumenie textu, inovácia vzdelávania, vyučovanie aktivizujúce metódy, aktivizácia žiakov, kompetencie žiakov

krátka anotácia: Vedúca pedagogického klubu Mgr., Lucia Chochlíková privítala členov klubu na ďalšom zasadnutí, oboznámila ich s dnešnou témou – Rozvoj čitateľských zručností. Klasifikácia čitateľských zručností.

12. Hlavné body, témy stretnutia, zhrnutie priebehu stretnutia:

Čitateľská zručnosť

Ide o zručnosť vedieť texty nielen prečítať a rozumieť im, ale aj vyhľadávať, spracovávať a porovnávať informácie obsiahnuté v texte, reprodukovat' obsah textu a iné. Pozrite si prehľad a stručnú charakteristiku niektorých vybraných metód alebo činností, ktoré prispievajú k rozvoju čitateľskej gramotnosti u žiakov. Pri uvedených metódach si treba vopred premyslieť, ako žiakov naučiť touto metódou pracovať, lebo nejde iba o jednorazovo použiteľné metódy, ale aby priniesli úžitok, treba sa nimi zaoberať dlhší čas.

Čitateľská gramotnosť je východiskovou kompetenciou pre všetky procesy vzdelávania každého jedinca. Má vplyv nielen na pochopenie prečítaného, ale aj na spôsob vyhľadávania informácií, výbere ich zdrojov, hodnotení, či použítí, ako aj v podávaní vlastných poznatkov. Na základe toho, čo vyžaduje čitateľská gramotnosť, nejde nespomenúť proces porozumenia textu.

K lepšiemu porozumeniu textu u žiakov môže dôjsť dvoma spôsobmi: a) zlepšovať proces porozumenia textu u žiakov tak, aby sa naučili klásť si cieľ porozumieť text a nacvičovať u nich postupy uplatňujúce efektívne porozumenie textu; b) používať také pedagogické texty, ktoré pomáhajú porozumeniu textu svojimi vlastnosťami a postupne rastúcou obtiažnosťou rozvíjajú a zlepšujú textové kompetencie žiakov. (Gavora, 1992)

Technika čítania

Technika čítania spolu s porozumením textu patrí k základným zručnostiam čitateľskej gramotnosti. To si vyžaduje dodržiavanie noriem spisovnej výslovnosti, nadobudnutie kvality čítania a osvojenie si rôznych druhov a spôsobov čítania. V primárnom vzdelávaní ide proces počiatočného osvojovania si techniky čítania. Ten začína v prvom ročníku, kde sa žiaci naučia poznať a rozlíšiť všetky grafémy – písmená slovenskej abecedy v texte a postupne sa zdokonaľujú v tempe a kvalite čítania.

Kvalitu čítania zastupujú jednotlivé prvky, ktoré sa prejavujú správnosťou, plynulosťou, uvedomenosťou a výraznosťou čítania

Metódy

Čítanie s otázkami vo dvojiciach (Košťálová, Hausenblas, 2010)

Metóda vhodná do fázy po čítaní. Žiaci pracujú vo dvojiciach. Ku zvolenému úseku textu tvoria otázky a navzájom si ich kladú. Najlepšie je na začiatku určiť počet otázok. Mali by to byť otázky, ktoré pomáhajú porozumieť napísanému, i tomu, ako je to myslené. Metódou žiakov vedieme k návyku, že nad textom sa vždy vynárajú otázky, učíme ich formulovať skúmané otázky a uvedomiť si účel čítania, rozvíjame samostatnosť v porozumení. Na záver aktivity môžeme vyzvať dvojice, aby ostatným prezentovali najzaujímavejšiu, najťažšiu či najvtipnejšiu

Čítanie s predvídaním (Košťálová, Hausenblas, 2010)

Metóda prepája v krátkych cykloch všetky tri fázy: pred čítaním, počas čítania i po ňom. Spoločný text čítajú žiaci postupne po častiach. K nim vždy každý žiak samostatne predvída, o čom sa bude čítať. Následne svoje predpovede preberie vo dvojici, v skupine, príp. v celej triede (podľa konkrétnej situácie), potom číta a po čítaní si spolu s triedou ujasní, ako sa text rozvíjal a ako sa to zhoduje alebo rozchádza s predpoveďami žiakov. Nejde o žiadne hádanie, ale o podložené vyvodzovania odhadu z náznakov v texte a z vlastnej čitateľskej a životnej skúsenosti a znalosti.

Vyhľadávanie kľúčových slov (Košťálová, Hausenblas, 2010)

Aktivita sa využíva vo dvoch podobách: pred čítaním ako nástroj na predvídanie, po čítaní ako nástroj reflexie. Pri využití pred čítaním učiteľ z pripraveného spoločného textu premyslene vyberá kľúčové slová a predkladá ich triede, aby sa každý žiak na ich základe mohol pokúsiť o odhad možného obsahu a rozvoja príbehu. Rôzne návrhy sa porovnávajú a následne konfrontujú s originálnym textom, napríklad pri čítaní s predvídaním. S využitím kľúčových slov pri čítaní textu vyhľadávajú a navrhujú kľúčové slová sami žiaci a učia sa tým, čo v texte hrá významnú a čo vedľajšiu úlohu, od ktorých bodov (výrazov) sa dej alebo problém rozvíja. Pripravujú sa tak na zručnosť sumarizovania.

Pojmová mapa (Gavora, 2008)

Pojmová mapa je grafickou schémou obsahu textu. Ak žiak dostane úlohu, aby načrtol pojmovú mapu textu, napíše na papier všetky hlavné pojmy učiva (obyčajne ako uzly grafu) a pospája ich spojnicami – čiarami, ktoré vyjadrujú vzťahy medzi týmito pojmi. Pojmová mapa vyjadruje pojmy daného textu vo dvojdimenzionálnom priestore. Umožňuje vyjadrovanie nadradenosti a podradenosti jednotlivých pojmov, teda umožňuje aj diagnostikovať ich hierarchické chápanie. Okrem toho môže vyjadrovať následnosť dejov a procesov.

Žiak môže zobrazit':

- lineárne vzťahy – vzťahy na rovnakej pojmovej úrovni,
- hierarchické vzťahy – vzťahy nadradenosti a podradenosti,
- siete vzťahov – vyjadrenie vzťahov medzi všetkými pojmi.

INOVATÍVNE AKTIVIZUJÚCE VYUČOVACIE METÓDY

INSERT

Ide o prepracovaný variant práce s textom. Pomocou metódy INSERT sa zaznamenávajú hlavné myšlienky a jedná sa o značkovanie textu, v ktorom si žiaci označujú informácie podľa presne zadaných znakov: – √ - známe myšlienky – + - nové informácie získané z textu – - - myšlienky, s ktorými nesúhlasí – ? - údaje, ktorým nerozumie, prípadne sa chce dozvedieť viac.

Cinquain – päťlístok

Metóda cinquain (päťlístok) učí žiakov zručnosti zhrnúť informácie, zachytiť myšlienky, pocity a presvedčenia do niekoľkých slov. Výslednou formou je „báseň“, ktorá opisuje alebo reflektuje tému. Slovo cinquain pochádza z francúzštiny a znamená päť, čiže je to päťveršová báseň, ktorá môže slúžiť tiež ako prostriedok na hodnotenie žiakovho porozumenia alebo tvorivého písania na vlastné vyjadrenie sa k téme. Žiaci pri nej dodržiavajú určitú štruktúru písania: – 1. riadok: jedno podstatné meno – 2. riadok: dve prídavné mená (alebo sa pýtame aký? aká?) – 3. riadok: tri slovesá (v našom prípade použitie otázky čo robí?) – 4. riadok: štyri slová, ktoré majú vzťah k prvému riadku – 5. riadok: synonymum podstatného mena. (Cinová, 2013)

Brainstorming (búrka mozgov)

kompetencie (výstižné vyjadrovanie, aktívne počúvanie, rešpektovanie pravidiel v skupine) i osobnostné a sociálne kompetencie (zvyšovanie sebavedomia, zlepšovanie klímy v triede). Je vhodná na Brainstorming je jednoduchá skupinová vyučovacia metóda nenáročná na čas, prípravu, realizáciu i pomôcky a stredne náročná na vedenie žiakov, spracovanie a využitie výsledkov práce. Jej princíp spočíva v tom, že žiaci vyjadrujú svoje názory na zadanú tému. Pomáha rozvíjať slovnú zásobu, kompetencie k riešeniu problémov (sústredenosť na tému, návrhy

riešenia), komunikačné ktorúkoľvek časť vyučovacej hodiny. Skupinu tvorí celá trieda, učiteľ zvolí spomedzi žiakov iba zapisovateľa, prípadne i pozorovateľa. (Sitná, 2013)

Mentálne mapovanie (pavučina, myšlienkové mapy)

Táto metóda je použiteľná na skupinovú kooperáciu a zameriava sa na grafické znázornenie myšlienok a pojmov vo vzájomných súvislostiach. Myšlienkovú mapu môže vytvárať celá trieda kolektívne, ale aj v skupine či individuálne. Je jedinou metódou, ktorá sa dá použiť v ktoromkoľvek predmete na všetkých stupňoch vzdelávania, dokonca aj v materskej škole. Rozvíja kompetencie k učeniu (vyjadrenie základnej súvislosti medzi pojmami, hierarchické usporiadanie myšlienok), komunikačné kompetencie (prehľadné a logické grafické vyjadrovanie, interpretácia myšlienkových pochodov), personálne a sociálne kompetencie (intenzívna spolupráca v tíme, presadzovanie a prijímanie návrhov v prospech tímu) a kompetencie k riešeniu problémov (vyhľadávanie zhodných a rozličných znakov). Táto metóda sa dá použiť na začiatku hodiny ako motivácia, na hodnotenie vedomostí žiakov či na zhrnutie informácií o učive. (Sitná, 2013)

Aktívne tvorivé písanie

Je to metóda, v ktorej ide o netradičnú písomnú produkciu textu, ktorý je konštruktívne nový, nekonvenčný, ale originálny. Stimuluje sa rôznymi technikami a metódami podporujúcimi tvorivé a samostatné myslenie. Tvorivé písanie pomáha prispieť k zvýšeniu kompetencie komunikovať v materinskom jazyku a prispieva aj k rozvíjaniu a k formovaniu literárnej kompetencie. Techniky tvorivého písania môžu tvoriť hlavné jadro vyučovacej jednotky, úvodnú časť rodiaceho sa textu – pri hľadaní a zadaní témy, pri motivácii, pri samotnej expozícii, ako aj fixačnú a záverečnú fázu hodiny. (Bieleková,

Cieľom čítania je na jednej strane čítanie pre literárny zážitok a na druhej strane čítanie pre získavanie informácií. Produkt čítania sa tak stáva produktom individuálneho poznania a preto viaceré z použitých metód v praktickej časti sme použili ako nástroj stimulovania jazykových a poznávacích procesov pri porozumení textu. Na to, aby sa žiaci texty neučili iba memorovať, ale najmä aby im aj porozumeli, je nevyhnutné viesť ich k takým technikám učenia sa, ktoré im pomáhajú trvalejšie si osvojiť nové poznatky a informácie a v tomto smere sa nám použité metódy veľmi osvedčili. Porozumenie textu zahŕňa vyhľadávanie kľúčových informácií, kde odporúčame použiť metódy INSERT, päťlistok či tvorbu pojmovej mapy, pretože žiaci v nich majú priestor na prezentáciu vlastných myšlienok a uľahčujú im stručne a prehľadne zosúladiť najdôležitejšie poznatky o téme. Ak žiaci porozumejú textu, s ktorým pracujú, zlepši sa aj ich kvalita čítania, pretože vedia rozlíšiť jednotlivé úrovne textu a ich význam. Aktívnou prácou s rôznymi druhmi literatúry sa učia rozoznávať ich štruktúru a dôsledkom toho vedia samostatne vyhľadávať informácie, ktoré vyplývajú zo zadaných úloh. Práca s literatúrou pre deti žiakov silne motivuje k čítaniu a preto odporúčame obnovovať školskú, ale i pedagogickú knižnicu o nové a kvalitné literárne tituly.

13. Závěry a doporučení:

Členovia klubu sa po teoretickej časti snažili jednotlivito odovzdávať skúsenosti z čitateľských aktivít počas vyučovacieho procesu. Dospeli sme k názoru, že je potrebné naučiť študentov správne pochopiť text a vedieť správne a konkrétne odpovedať na dané otázky, aby neprichádzalo k nedorozumeniam a tiež vyjadrovať sa priamo k danému problému. Čitateľskú zručnosť treba rozvíjať postupne a pravidelne na každej vyučovacej hodine zapájať žiakov do čitateľského procesu rôznymi aktivitami.

14. Vypracoval (meno, priezvisko)	Mgr. Lucia Chochlíková
15. Dátum	4. 11. 2021
16. Podpis	
17. Schválil (meno, priezvisko)	Mgr. Martina Ráciková
18. Dátum	4. 11. 2021
19. Podpis	

Príloha:

Prezenčná listina zo stretnutia pedagogického klubu

Príloha správy o činnosti pedagogického klubu

Prioritná os:	Vzdelávanie
Špecifický cieľ:	1.2.1. Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce
Prijímateľ:	Trnavský samosprávny kraj
Názov projektu:	Prepojenie stredoškolského vzdelávania s praxou v Trnavskom samosprávnom kraji 1
Kód ITMS projektu:	312011AGY4
Názov pedagogického klubu:	Pedagogický klub všeobecnovzdelávacích predmetov – bez písomného výstupu

PREZENČNÁ LISTINA

Miesto konania stretnutia: prezenčne - Stredná odborná škola technická, F. Lipku 2422/5, učebňa č. 2

Dátum konania stretnutia: 4. november 2021

Trvanie stretnutia: od 14.00 hod. do 16.00 hod.

Zoznam účastníkov/členov pedagogického klubu:

č.	Meno a priezvisko	Podpis	Inštitúcia
1.	Marina Ráciková, Mgr.		SOŠT
2.	Martin Krupa, Mgr.		SOŠT
3.	Lucia Chochlíková, Mgr.		SOŠT

Meno prizvaných odborníkov/iných účastníkov, ktorí nie sú členmi pedagogického klubu a podpis/y:

č.	Meno a priezvisko	Podpis	Inštitúcia